

Literatura:

1. Bobrowicz W. Internet - kultura – edukacja. Lublin 2006.
2. Czerepaniak-Walczak M. Dorastanie do integracji myślenia i działania – wybrane aspekty kształcenia świadomości krytycznej. [w:] Integracja nauczania i wychowania. Bereźnickiego F. i Świrko-Pilipczuk J. (red.). Szczecin 2007.
3. Danowski B, Krupińska A. Dziecko w sieci. Gliwice 2007.
4. Gajda J. Media w edukacji. Kraków 2005.
5. Goban-Klas T. Media i komunikowanie się masowe. Teorie i analizy prasy, radia, telewizji i internetu. Warszawa 2005.
6. Gruenewald D. Foundations of places: A Multidisciplinary Framework of Places Conscious Education. [w:] «American Educational Research Journal» 2003, nr 3, t. 40, s. 627.
7. Kaszubowska U. Media jako środowisko wychowawcze a to samość jednostki – związki i ich konsekwencje. [w:] Komputer w edukacji. Morbitzera J. (red.). Kraków 2006.
8. Korzan D. Komputery i Internet jako specyficzne środowisko integracji procesów uczenia się i wychowania. [w:] Integracja nauczania i wychowania. Bereźnickiego F. i Świrko-Pilipczuk J. (red.). Szczecin 2007.
9. Kozielecki J. Transgresja i kultura. Warszawa 1999.
10. Mendel M. Pedagogika miejsca i animacja na miejsca wrażliwe. [w:] Pedagogika miejsca. Mendel M. (red.). Wrocław 2006.
11. Postman N. The end of education. Redefining of value of school. New York 1996.
12. Szczepański M. S. Podróże po mniejszym niebie. Ojczyzna prywatna na socjologicznym oglądzie. [w:] To samość miejsca i ludzi. Gdańszczanie i ich miasto w perspektywie historyczno-socjologicznej. Dymnickiej M. i Opackiego Z. (red.). Warszawa 2003.
13. Szkudlarek T. Miejsce, przemieszczanie, to samość. [w:] Pamięć, miejsca, obecność. Współczesne refleksje nad kulturą i ich implikacje pedagogiczne. Hydzika J. P. i Nizińskiej J. (red.). Lublin 1997.
14. Zaborowski Z. Problemy psychologii życia. Warszawa 2001.

УДК 378.14:37.035.3

Ю.Г. Ковальов
м. Вінниця, Україна

ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТА»

Постановка проблеми. В сучасних соціально-економічних умовах підвищуються вимоги до рівня загальноосвітньої і професійної підготовки студентів педагогічних вищих навчальних закладів. Інтелектуалізація праці в умовах науково-індустріального виробництва визначає необхідність формування у майбутніх вчителів з напряму підготовки «Технологічна освіта» сучасного світогляду, творчого мислення, зацікавленого ставлення до викладацької діяльності, ініціативи, конкурентоспроможності і професійної мобільності.

Принципове значення для реалізації новітніх освітніх задач полягає у підготовці сучасних викладачів спроможних сформулювати у підростаючого покоління здатність творчо сприймати і перетворювати навколишню дійсність. Але це передбачає, насамперед, необхідність підготовки майбутніх викладачів, яким притаманні якості творчої особистості, високий рівень професійних знань і здатності до високопродуктивної педагогічної праці.

Аналізуючи стан підготовки викладачів з напряму «Технологічна освіта» можна констатувати різноманітність шляхів удосконалення професійної підготовки. Це стосується стандартизації навчальних планів, удосконалення змісту програми окремих дисциплін, планів проходження педагогічних та інших видів практик; використання ефективних форм і методів проведення аудиторних занять, що дозволить, можливо, підняти на більш високий рівень підготовку майбутніх фахівців технологічної освіти. Особливо це стосується формування у майбутніх викладачів якостей творчої особистості.

Аналіз останніх досліджень. Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить, що дослідженню проблеми формування різних аспектів творчої діяльності в системі навчальної та виховної роботи приділялась належна увага, зокрема таким її аспектам: психолого-педагогічні основи формування особистості (Д. Богоявленська, Я. Пономарьов, Н. Посталюк,

В. Шубинський та ін.); характеристика рис особистості (Л. Божович, Л. Коваль, Н. Петрович, В. Шадріков та ін.); діяльність педагога щодо розвитку креативних якостей у навчально-виховному процесі (І. Зязюн, М. Нікандров, О. Савченко, С. Сисоєва та ін.).

Є різні підходи до побудови програм, що розвивають творчі здібності учнівської молоді.

Виклад основного матеріалу. Дослідження організації і змісту професійної підготовки студентів з напрямку «Технологічна освіта» у педагогічних вищих навчальних закладах дозволяють стверджувати, що у сучасних умовах особливої уваги потребує підвищення ефективності навчального процесу. В галузі теоретичного та практичного навчання, що дозволяє сформуванню в студентів систему знань та вмінь, необхідних для успішної професійної викладацької діяльності і відповідних сучасним вимогам якостей творчої активної діяльності, необхідно, насамперед, удосконалити структуру і зміст лекційних, лабораторних, практичних занять, використовувати систему методів, прийомів і засобів навчання, що активізують навчально-пізнавальну діяльність майбутніх вчителів.

Ефективність навчання значною мірою залежить від арсеналу засобів активізації пізнавальної діяльності студентів, які використовує викладач. Практика показує, що застосування творчих завдань в навчальному процесі не тільки підвищує інтерес студентів до окремої теми або розділу, що вивчається, а й дозволяє їм реалізувати індивідуальні якості. Використати творчі завдання можливо з більшості дисциплін, які вивчають студенти з напрямку підготовки «Технологічна освіта».

У результаті проведеного дослідження ми дійшли до висновку, що відбір навчального матеріалу для розробки творчих завдань має відбуватись на основі виділення ключових понять творчих завдань, що відносяться безпосередньо до професійної підготовки студентів, а також виявлення і класифікації зовнішніх зв'язків цих понять, які забезпечують певну впорядкованість в системі використання завдань.

У структурі творчих завдань необхідно передбачити такі компоненти:

- інтелектуальний, який включає сприйняття предметів, об'єктів, дій і т. д., виділення їх суттєвих ознак і властивостей, порівняння, класифікацію, запам'ятовування і відтворення;
- мотиваційний, який містить в собі зацікавленість до професії, яку набувають студенти, прагнення до вдосконалення пізнання;
- предметний, який містить в собі теоретичні знання в даній області, загальнотрудові і професійно-орієнтовані вміння і навички творчої діяльності.

Як відомо, праця сучасного вчителя все більше наповнюється інтелектуальним змістом. Тому успішність використання в навчальному процесі творчих завдань буде залежати від правильно підбраного змісту, де необхідно передбачити:

- облік внутрішньооб'єктних і міжпредметних зв'язків;
- послідовність змісту творчих завдань, спільність понять, явищ, закономірностей, значущих з точки зору їх використання;
- органічне поєднання основних компонентів змісту творчих завдань, що передбачають теоретичну і практичну пізнавальну діяльність;
- відображення у змісті творчих завдань сучасних основ технологій із урахуванням особливостей професійної підготовки в тому чи іншому закладі, а також врахування перспектив розвитку відповідного напрямку підготовки студентів;
- урахування в їх змісті аспектів, що сприяють різному характеру діяльності студентів (творчому, репродуктивному);
- виділення в творчих завданнях професійно значущих знань та вмінь.

На ефективність застосування творчих завдань істотно впливають форми виконання завдань (індивідуальні, групові), мотивування викладачем оцінки за виконане завдання, заохочення студентів до процесу самовдосконалення.

Сучасні вимоги до професійної підготовки викладачів висувають на передній план проблему підготовки особистості студента, який творчо сприймає і перетворює навколишню дійсність. Творча особистість може формуватися лише в процесі творчої діяльності, і реалізувати цю закономірність допомагає використання в навчальному процесі творчих

завдань. Це стосується дисциплін гуманітарної та соціальної підготовки, природничо-математичної та фундаментальної і особливо циклу дисциплін професійної і практичної підготовки майбутніх вчителів з напрямку «Технологічна освіта».

Розглядаючи шляхи формування елементів творчої особистості у майбутніх вчителів з більш глобальної точки зору і враховуючи зміст сучасних педагогічних технологій освіти, треба виділити особистісно-орієнтоване навчання.

Під особистісноорієнтованим навчанням розуміють органічно сполучене навчання та уміння як індивідуально значущої діяльності окремого суб'єкта, в якій реалізується досвід його життєдіяльності.

Для проектування та реалізації в практиці підготовки майбутніх вчителів особистісноорієнтованої системи навчання надзвичайно важливим є виконання низки вимог, а саме:

- особистісноорієнтоване навчання повинно забезпечити розвиток та саморозвиток особистості студента, виходячи з виявлення його індивідуальних особливостей як суб'єкта пізнання і предметної діяльності;

- освітній процес особистісноорієнтованого навчання надає кожному студенту, спираючись на його здібності, нахили, інтереси, ціннісні орієнтації і суб'єктивний досвід, можливість реалізувати себе в пізнанні, навчальній діяльності і поведінці;

- зміст освіти, засоби і методи його реалізації добирають і реалізують так, щоб студент міг виявити вибірковість до навчального предмета, його виду та форми;

- особистісноорієнтоване навчання будують на принципі варіативності, тобто різноманітності змісту і форм навчального процесу.

Особистісноорієнтоване навчання спрямоване на розв'язання таких завдань:

- подолання труднощів, викликаних генетичними та соціальними відмінностями в рівні розвитку окремих студентів;

- підвищення престижу педагогічної освіти, формування в студентів стійкого інтересу до пізнання, бажання та вміння самостійно навчатися;

- виховання в кожній молодій людині навичок позитивної соціально-моральної поведінки, духовної та побутової культури, культури праці.

Під час проведення аудиторних занять зі студентами (лабораторних, семінарських) треба враховувати основні вимоги до особистісноорієнтованого заняття:

- пріоритет особистості студента в організації освітнього процесу;
- індивідуалізацію, диференціацію та інтенсифікацію навчального процесу;
- орієнтацію на особистісні досягнення студентів;
- створення емоційно актуального фону заняття;
- раціональне поєднання словесних, наукових і практичних методів навчання;
- формування вмінь у студентів самостійно здобувати знання і застосовувати їх на практиці;

- врахування психологічних особливостей кожного студента;

- дотримання педагогічного такту.

Проблема формування елементів творчої активності у майбутніх вчителів з напрямку підготовки «Технологічна освіта» є багатопланою а її подальше вирішення має бути спрямованим на виявлення індивідуальних професійних, психолого-педагогічних особливостей студентів, відбору змісту, форм і методів розвитку особистих творчих якостей майбутніх вчителів.

Література:

1. Кузь В. Особистісно-орієнтовані педагогічні технології // Сільська школа України. – 2004. - Червень, №16-17.
2. Скорик Т. Особистісно-орієнтована робота з підвищення фахового рівня вчителів // Директор школи Травень 2004 №17.
3. Подмазін С. Ковальчук О. Сутність особистісно-орієнтованої освіти // Управління освітою 2005 Вересень №18.

В статтє отмечаеть важность формирования элементов творческой активности у будущих учителей по направлению подготовки «Технологическое образование». Автор рассматривает возможность использования в учебно-воспитательном процессе творческих заданий и элементов личностно-ориентированного обучения.